

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΑΣ

Συνιστάμενον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας ὡς τὸ κατ' ἐξοχὴν παιδικὸν περιοδικὸν σύγγραμμα, ἀληθεὶς παρασχὼν εἰς τὴν χώραν ἡμῶν ὑπηρεσίας, καὶ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως ὡς ἀνάγνωσμα ἄριστον καὶ χρησιμώτατον εἰς τοὺς παῖδας.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΗ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Ἐτησίᾳ δραχμὰς 75. Ἐξάμηνος δραχ. 40. Τρίμηνος δραχ. 22.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Αἰγυπτίου γρόσια διατιμ. 50.— Ἀμερικανικῆς δολλάρια 4.— Ἀγγλικῆς καὶ ὄλων ἐν γένει τῶν ἄλλων Κρατῶν σελλίνια 10.

Ἐξάμηνοι καὶ Τρίμηνοι ἀναλόγως.

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΙΔΡΥΘΗ ΤΩ 1879

ΙΔΡΥΤΗΣ—ΕΚΔΟΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΤΟΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ

Ἀρχίζει τὴν 1ην Δεκεμβρίου, ἀλλ' αἱ συνδρομαὶ ἀρχίζουσιν τὴν 1ην οἰουδήποτε μηνός.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ὁδὸς Εὐριπίδου ἀριθ. 38, παρὰ τὸ Βαρβάκειον.

Περίοδος Β'.—Τόμος 33ος

Ἐν Ἀθήναις, 12 Ἰουνίου 1926

Ἔτος 48ον.—Ἀριθ. 28

ΤΟ ΣΙΔΕΡΕΝΙΟ ΧΕΡΙ

(Μυθιστόρημα ὑπὸ JULES CHANCEL)

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο —

— Τί ἔκαμε λέει; φώναξε τὸ παιδί μὲ ἀπορία. Ὁ ἀρχηγὸς κατεβαίνει καὶ τρώει στὶς κουζίνες;

— Ὁχι... Αὐτὸς δὲν κατεβαίνει, ἀλλὰ τὸ τραπέζι... ἀνεβαίνει κεῖ πάνω! Ἐπίασε τὸ παιδί ἀπὸ τὸ μπράτσο καὶ τοῦδειξε πάνω στὸ ταβάνι ἕνα τετράγωνο κόψιμο, ποῦ δὲ φαίνονταν μὲ τὸ πρῶτο βλέμμα, γιὰτὶ ἀνεκατεβόταν μὲ τὶς ζωγραφιὰς τοῦ ταβανιοῦ.

— Ἔρεῖς βέβαια ὅτι ὁ ἀρχηγὸς μένει στὰ μυστικὰ διαμερίσματα, ὅπου

δὲ μπορεῖ νὰ τρυπώσῃ κανένας, ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς συνεταίρους καὶ μερικὸς στενοὺς φίλους. Δὲ θέλει νὰ ξέρῃ κανένας ποιοὶ εἰν' αὐτοὶ οἱ συνεταίροι, οὐτε τί συζητοῦν. Γι' αὐτό, ἀντὶ νὰ μεταχειρίζεται ὑπηρέτες ποὺ ἔχουν, βλέπει, αὐτιά καὶ μάτια, σοφίστηκε αὐτὸ δά. Ὁ τραπεζάρης βάζει δῶ-πάνω ὅλα τὰ φαγητὰ ποὺ τοῦ παραγγέλλουν μὲ τὸ τηλέφωνο, πατὰ

τὸ κουμπὶ αὐτὸ καὶ τότε ὅλα σηκώνονται ἀπάνω καὶ πάνε νὰ βροῦν τὸ ἀφεντικό... Ἀνοίγει ἡ γῆς καὶ σοῦ φέρνει τὸ πιάτο σου, μάτια μου! Δὲν εἶναι ῥίνο;

Ὁ Φραγκίσκος δὲ δυσκολεύθηκε νὰ παραδεχτῇ ὅτι ἡ ἐπινόηση αὐτὴ ἦταν πολὺ ἐξυπνὴ. Ἐξακολούθησε νὰ ζητεῖ πληροφορίες ἀπὸ τὸ Μάριο. Ἐκεῖνος δὲν εἶχε πιά τὴ δύναμιν νὰ συγκρατήσῃ τὴ φλυαρία του καὶ φανέρωσε στὸ παιδί ὅλα τὰ μυστικά. Ἀλλωστε τὸ-

δρισκε μικρὸ καὶ δὲν φοδόταν νὰ τοῦ τὰ πῇ ὅλα.

— Αὔριο, τοῦπε, θάχουμε τσιμποῦσι.

— Γιατί;

— Μοῦ φαίνεται πὼς ἔχουν μεγάλο συμβούλιο, μάτια μου, σ' αὐτὴ τὴν ἐταιρία τους, ποῦ ὁ διάβολος νὰ τὴ σηκώσῃ!

— Καὶ πότε θὰ γίνεῖ;

— Στὶς ὀχτώ... Γιατί; μὴ θές καὶ τοῦ λόγου σου νάχεις τὸ μέρος σου; Μὴ σκάς καὶ δὲ θὰ τὸ καταφέρεις, καὶ ἑκατὸ κεφάλια ἂν ἔχῃς, ποῦ λέει ὁ λόγος.

— Καὶ ποῦ τὸ ξέρετε, ψιθύρισε ὁ Φραγκίσκος σκεπτικῶς.

Ἐβγαλε μιὰ σφυρίχτρα καὶ σφύριξε πολλὰς φορὰς...

Κι' ἄρχισε νὰ ρωτᾷ τὸ μάγειρα γιὰ τὶς λεπτομέρειες τῆς κατασκευῆς τοῦ τραπεζιοῦ. Ἐμαθε ὅτι, δταν τὸ τραπέζι ἀνέβαινε ἐπάνω, τὸ σκέπαζαν μ' ἕνα φαροῦ τραπεζομάντηλο, ποῦ ἐμπόδιζε τὰ ἀδιάκριτα βλέμματα νὰ βλέπουν τί γινόταν στὴν τραπεζαρία. τοῦ ἀρχηγοῦ. Τέλος φάνηκε πολὺ ἐκανοποιημένος, δταν ἔμαθε ὅτι στὸ αὐριανὸ γεῦμα ὁ Μάριος θάστρωνε μόνος του τὸ τραπέζι, γιὰ νὰ μείνουν εὐχαριστημένα τὰ «σπουδαῖα πρόσωπα».

— Εἶναι παλιόσκυλα! ψιθύρισε στ' αὐτὸ τοῦ Φραγκίσκου. Ὅμως εἶναι καλοφαγάδες, ὅλα κι' ὅλα! καὶ ξέρουν ἀπὸ κουζίνα. Γι' αὐτὸ καὶ γὼ θέλω νὰ τοὺς δειξῶ τί θὰ πεῖ μάγερας Μασσαλιώτης.

Ὁ γιὸς τοῦ ἐφευρέτη συγχάρηκε τὸν πατριώτη του γιὰ τὸν ἐπαγγελματικὸ του ζῆλο κι' ἔφυγε, βεβαιώνοντάς τον ὅτι γρήγορα θὰ ἐρχόταν νὰ τὸν ἐπισκεφθῇ.

— Νάρθῃς, μάτια μου, νάρθῃς! Ξεκουράζεται ἡ καρδιά μου νὰ μιλῶ μὲ ἕναν πατριώτη. Ἀν' ἤξερες μὲ τί μάτια τοὺς βλέπω ὅλους αὐτοὺς τοὺς κανάγηδες! Δὲν τοὺς χωνεύω, ποῦ νὰ πάρ' ἡδὼρή!

Ὅταν ἐπὶ τέλους ὁ Φραγκίσκος ξαναγύρισε στὸ μεγάλο χῶλ, δπου τὸν περίμεναν ὁ κ. Καρινὺ κι' ἡ Λούση, ὁ μηχανικὸς τὸν ρώτησε ποῦ ἦταν τὸ σηῶρα ποὺ τοὺς εἶχε ἀφίσει μοναχοῦς. Τὸ παιδί ἀπάντησε ἀόριστα πὼς εἶχε κάμει μιὰ βόλτα κατὰ τοὺς σταύλους καὶ τὶς κουζίνες, μὰ ἔκρινε περιττὸ νὰ τοὺς πῇ γιὰ τὴ γνωριμία του μὲ τὸν Μάριο καὶ γιὰ

τὶς πληροφορίες του. Φαίνονταν σκεπτικῶς καὶ, εὐθὺς μόλις ἔφυγαν οἱ λευκοὶ ὑπηρέτες κι' ἔμειναν μόνοι οἱ τρεῖς τους, τὸ παιδί ἔφερε τὴν κουδέντα στὸ θέμα ποῦ τὸν ἐνδιέφερε:

— Ἐρετε, εἶπε αἰγὰ σιγὰ, ὅτι αὔριο εἶναι τὸ μεγάλο συμβούλιο τοῦ Σιδερένιου Χερτοῦ;

— Ναί, ἀποκρίθηκε ὁ μηχανικὸς, μοῦ τὸ εἶπε ὁ ἴδιος ὁ ἀρχηγός.

Ἐπὶ τῇ σάν κατὶ νὰ σκέφθηκε, πρόσθεσε:

— Θάμουν περιέργως νὰ μάθω, τί θὰ συζητήσουν σ' αὐτὸ τὸ συμβούλιο, σχετικὰ μὲ τὸ θησαυρὸ. Ἀκόμη δὲ μὴν νὰ καταλάβω τί εἶδους ἀσχολίες ἔχει ἡ παράξενη αὐτὴ ἐταιρεία.

— Καὶ γὼ τὸ ἴδιο. Δυστυχῶς εἶναι ἀδύνατο νὰ ἱκανοποιήσουμε τὴν περιέργειά μας... ὁ ἀρχηγὸς ξέρεי νὰ φυλάγεται καὶ κανεὶς δὲ μπορεῖ νὰ τρυπώσῃ στὰ ἰδιαιτέρᾳ του.

— Μὲ συγχωρεῖτε, εἶπε ξαφνικὰ ὁ Φραγκίσκος μ' ἕναν τρόπο ποὺ ἔκαμ' ἐντύπωση στὸ μηχανικό.

— Μπᾶ; Μήπως βρήκες ἐσὺ κανένα μέσο νὰ μάθῃς τὰ μυστικὰ ποὺ θὰ ποῦν στὶς συζητήσεις τοὺς αὐριο οἱ συνέταιροι τοῦ Σιδερένιου Χεριοῦ;

— Ἔτσι θαρρῶ...

Ὁ κ. Καρινὺ σήκωσε ἐλαφρὰ τοὺς ὤμους.

— Παιδί μου, εἶπε φιλικὰ στὸν Φραγκίσκο, σὲ ξέρω τώρα πολὺ καλά: ξέρω

πὼς εἶσαι ἕνα φρόνιμο παιδί, μὲ ἀντίληψη καὶ ἐξυπνάδα ἀνώτερη ἀπὸ τὴν ἡλικία σου. Μ' ἔλ' αὐτά, δὲν εἶσαι ἀκόμη σὲ θέση νὰ τὰ βγάλῃς πέρα μὲ τὸν ἀρχηγὸ τοῦ Σιδερένιου Χεριοῦ. Βγάλ' το ἀπὸ τὸ νοῦ σου ὅτι θὰ μπορέσῃς ἐσὺ νὰ μάθῃς τὰ μυστικὰ του, ἂν δὲν θέλῃ αὐτός...

— Καὶ γὼ σὰς λέω πὼς θὰ τὰ μάθω! εἶπε ἀτάραχος ὁ Φραγκίσκος.

— Τὸ νοῦ σου μὴν κάμει καμμιὰ ἀνοησία, εἶπε σοδὰρὰ ὁ μηχανικός. Ὁ ἀρχηγὸς εἶναι εὐγενέστατος ὅταν θέλει, καὶ ὁμολογῶ ὅτι ἀπὸ τότε ποὺ βρήκαμε τὸ θησαυρὸ, οἱ τρόποι του εἶναι ἀξιαγάπητοι. Μὰ μὴ τὸν ἐμπιστεύεσαι: ὁ νέος αὐτὸς εἶναι σὰν τὴν τίγρη ποὺ γοητεύει καὶ καλοπιάνει τὸ θῆμα τῆς, πρὶν τὸ σκοτώσῃ. Σὲ παρακαλῶ θερμά, μὴν κάμεις ἀπερικοφίσεις: θὰ ἐκθέσεις καὶ μᾶς στὸν κίνδυνον τῆς ἐκδίκης τῆς του.

Ὁ Φραγκίσκος ἔκαμε τάχα πὼς ἐπεισθῆκε στὶς φρόνιμες αὐτὲς συμβουλές καὶ δὲν ξανάκαμε λόγον γιὰ τὰ σχέδιά του. Μὰ ἔλο τὸ βράδυ ἔμεινε συλλογισμένος, καὶ ξέρετε πολὺ καλά ὅτι ὁ φίλος μας δὲν συνήθιζε νὰ φέρῃ τὰ σχέδιά του μόνο καὶ μόνο γιὰ τὴν ἀδρισκε δύσκολα...

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι'

Τὸ συμπόσιον τοῦ Σιδερένιου Χεριοῦ.

Ἡ ὥρα εἶναι ὀχτὼ καὶ οἱ συμμορίτες τοῦ Σιδερένιου Χεριοῦ εἶναι ὅλοι μαζεμένοι στὰ ἰδιαιτέρᾳ διαμερίσματα τοῦ

ἀρχηγοῦ. Ἦρθαν τὴν ἡμέρα, χωριστά, ὁ καθένας καὶ ἀπὸ ἄλλο δρόμο, παρουσιάστηκαν στὸ δόκτορα Σμίλλου καὶ αὐτὸς τοὺς ἐμπαε στὰ διαμερίσματα τοῦ ἀρχηγοῦ ἀπὸ μιὰ ὑπόγεια εἰσοδο, σὰν αὐτὲς ποὺ βρίσκονται ἀφθονες στὸ παλάτι τῶν Ἑρεπίων. Κανεὶς δὲν τοὺς εἶδε ὅταν ἦρθαν, κανεὶς δὲν θὰ τοὺς ἔδλεπε καὶ ὅταν θάδβαιναν. Ἦταν ἀγνωστοὶ καὶ ἀόρατοι.

Ὁ Μάριος, μέσα στὰ ἀναμμένα φουρνέλλα του, ὁ Μάριος κατακόκκινος καὶ ξαναμμένος. τὰ εἶχε διηγηθεῖ ὅλ' αὐτὰ μὲ πολλὰ λόγια στὸ Φραγκίσκο, εὐθὺς μόλις τὸν εἶδε νὰ μπαίνει στὴν κατοικία του, ποὺ σήμερα βρισκόταν στὶς δόξες τῆς.

— Ἀ, ψυχούλα μου, νὰ σὲ χαρῶ, τοῦ φώναξε, σήμερα μοῦρχεισαι τὴν ὥρα ποὺ εἶμαι πνιγμένος... Πνιγμένος ἴσαμε δὴ! Δὲν ἔχω καιρὸ γιὰ κουδεντολόγι τώρα! Αὐτὰ βλέπεις ἔχει τὸ ἐπάγγελμα! Πρέπει νὰ βγοῦμε ἀσπρόπρόσωποι σ' αὐτὰ τὰ παλιόσκυλα, μὲ τὸ συμπάθειο! Νὰ μὴ νομίζουσιν πὼς δὲν ξέρουμε νὰ φτιάσουμε μίτη μὴ ὁμελέτα!

— Ἐννοία σας καὶ δὲν ὑπάρχει τέτοιος φόβος, κύριε Μάριε, εἶπε ὁ Φραγκίσκος. Ἐδῶ μέσο μοσκοβολᾷ σὰν κήπος τῆς Ἑδέμ! Μὰ τί ναι αὐτὰ ποὺ μαγειρεύετε;

— Μὰ δὲ σοῦπα πὼς δὲν ἔχω καιρὸ; Τί ν' αὐτό; Αὐτό, μικρό μου, εἶναι φαγι ντόπιο, τὸ λέν «πεσὶ τοῦ ρινόκερου». Δύσκολο, μωρὲ πατρίδα, πολὺ δύσκολο. Λιγὰκι νὰ ἀρπάξῃ ἀπὸ τὴ φωτιά, εἶναι νὰ τὸ πετάξῃς. Θέλει μόνο κοκκίνισμα. Κι' αὐτὴ ἡ σάλτσα, ἂ, μὴν τὰ ρωτᾷς!...

Μὰ ὅσο συνειθισμένος καὶ ἂν ἦταν νὰ λέῃ πολλὰ, ὁ Μάριος ἤθελε νὰ τὸ ξεφορτωθῇ τὸ παιδί, γιὰ τὴν ἀπόψε τὸν ἐνοχλοῦσε πολὺ κάθε κουδέντα.

— Ἐλα τώρα, δίνε του, ψυχὴ μου, δὲν ἔχω καιρὸ, σοῦ εἶπα. Σὲ λίγη ὥρα θ' ἀκούσης ντρίν... ντρίν... τὸ τηλέφωνο: πρέπει νὰ εἶμαι ἑτοιμοὶ τὸ τραπέζι καὶ ἄλλοι μὲν ἂν ἀργήσω καὶ ἕνα μομέντον μοναχά... Εἶναι ἄξιον νὰ μὲ στείλουν εὐθὺς στὸ Βοθμανκό... Ἀ, ὅλα καὶ ὅλα, δὲν τὸν ξέρεις ἐσὺ ἀπὸ τὴν καλὴ τὸν ἀρχηγό. Νομίζεις πὼς εἶναι κανένας γαλαντόμος, ὅπως φαίνεται. Μωρὲ, νὰ μὴν πῆσῃς στὰ χέρια του μοναχά, γιὰ τὴν ἄμα πῆσῃς, ὁ διάβολος σὲ πῆρε καὶ σὲ σήκωσε!...

Πρὶν σταθεῖ καλὰ-καλὰ ἡ γλῶσσα

τοῦ Μάριου, ὁ Φραγκίσκος ἔκανε τάχα πὼς ἐπεισθῆκε καὶ πὼς ἐφευγε. Μὰ πῆγε σιγά-σιγά κοντὰ στὸ κινητὸ τραπέζι, ποὺ ἦταν κιόλα σερωμένο μὲ λαμπρὸ ἄσπρο τραπεζομάντιλο καὶ μὲ ἀσημένια μαχαιροπήρουνα. Ὁ μικρὸς φίλος μας δὲν στάθηκε νὰ θαυμάσῃ τὴν τάξη καὶ τὴν πολυτέλεια ποὺ ἔδλεπε μπροστά του. Αὐτὸς συλλογιζόταν ἄλλο πράγμα.

Ἐξέτασε καλὰ ὅλες τὶς μεριὲς τοῦ τραπέζι καὶ ὕστερα ἔρριξε γύρω του μιὰ γρήγορη ματιά: ὁ Μάριος ἦταν στὴν κουζίνα του, μπροστὰ στὰ φουρνέλλα του, καὶ τὸν εἶχε ξεχασμένο πιά. Τριγύρω τὸν περίμεναν ὑπηρετές γιὰ νὰ πάρουν τὰ πιάτα, ποὺ τοῦ εἶχαν ἔτσι γυρισμένη τὴ ράχη. Κανεὶς δὲν τὸν βλέπει. Ὁ φίλος μας παίρνει τὴν ἀπόφαση. Ὁ κ. Καρινὺ θέλει νὰ μάθῃ τί γίνεται καὶ πάνω: λοιπὸν θὰ τὸ μάθῃ καὶ θὰ τοῦ τὸ πῇ...

Τρυπῶν γρήγορα-γρήγορα κάτω ἀπὸ τὸ κάτασπρο τραπεζομάντιλο. Ἐκεῖ βρίσκεται δυὸ σανίδια ὀριζόντια ὅπου μπορεῖ νὰ στριμωχθεῖ καὶ νὰ καθῇ. Τὸ τραπεζομάντιλο τὸν κρύβει μιὰ χαρά. Δὲν ἔχει παρὰ νὰ περιμένει νὰ σηκωθεῖ τὸ τραπέζι γιὰ νὰ φτάσει ἀπάνω στὰ ἰδιαιτέρᾳ τοῦ ἀρχηγοῦ. Ἐκεῖ θάκουγε ὅλα ὅσα θάλεγον.

Ἡ ἰδέα ἦταν τολμηρή, ἦταν τρέλλα σωστή. Κι' ἡ ἰδέα ἡ ἐξυπνὴ ἔκει-νη γυναῖκα δὲ θὰ μπορούσε ποτὲ νὰ φαντασθῇ ὅτι ἕνα παιδί θὰ τρύπωνε μέσα σ' ἐκεῖνα τὰ σανίδια καὶ θάφτανε ὡς τὴν τραπεζαρία τῆς.

Κι' ὅμως τὸ τόλμημα αὐτὸ εἶχε γίνε-ναι. Ὁ φίλος μας εἶχε μαζευτεῖ πάνω στὰ σανίδια τοῦ τραπέζι, ποὺ δὲν τὸν χωροῦσαν καὶ καλὰ καὶ περίμενε. Εὐτυχῶς δὲν περιμένε καὶ πολὺ. Ἀκούσ' ἕνα κουδούνισμα ποὺ ἀντήχησε τρεῖς φορές. Παρευθὺς ἀκολούθησαν βήματα βιαστικὰ τριγύρω στὸ τραπέζι. Ἀκούει τὰ πιάτα ποὺ τὰ βάζουν ἀπάνω, τὶς διαταγὲς τοῦ Μάριου, καὶ νοιώθει μὲ πόση σπουδὴ ἐτοιμάζου-ν ὅλοι οἱ ὑπηρετές τὸ τραπέζι τοῦ ἀρχηγοῦ. (Ἀκολουθεῖ)

ΖΟΓΡΑΦΙΕΣ

Σπρώξετε τὸ καράβι μας, κύμα καὶ μαϊστράλι. Νὰ πάμε στὸ νησί. Στὸ γαλανὸ του, ἀφρόστεφο, πανόριον τοῦ ἀκρογιάλι, μὴν ἀγκαλιὰ — πόσο γλυκεῖα! — προσμένει ὁ λαογιχτή.

Καὶ σεῖς, καλόντυχα παιδιὰ, τοῦ καραβιοῦ στολίδι, Ἀρχίστε τὸ σκοπὸ, Καὶ σπρώξε τὸ καράβι μας μὲ χίλια-δυὸ παιχνίδια, Κύμα σμαραγδογάλανο καὶ ἀγέρι βραδυνοῦ...

ΝΙΚΟΣ ΤΟΥΤΟΥΝΤΖΑΚΗΣ

Η ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΑ ΕΛΡΩ

Ἦταν τὸ πρῶτο-πρῶτο βιβλίο ποὺ εἶχα ἀγαπήσει ἡ «Βασιλοπούλα Ἐλρῶ» καὶ ὅμως ἦταν τόσο οδυμένο ἀπ' τὸ μυαλό μου, ὥστε τώρα, ποὺ ἕνα τυχαῖο περιστατικὸ μοῦ τὸ θύμιζε, τρώμαξα νὰ ἀναγνωρίσω τὰ αἰσθήματα καὶ τὶς συγκινήσεις ποὺ μοῦ εἶχε προ-ξενήσει καὶ τὰ θεώρησα σὰν κάτι και-νουργιο. Πόσο ἀπιστοὶ, ἀλήθεια, δει-χνόμαστε στὶς παιδικτικὲς ἀγάπες μας!

Βέβαια, μοῦ τὸ εἶχαν διαλέξει μόνο καὶ μόνο ἐπειδὴ εἶχε ζωηρὲς χρωμα-τιστὲς εἰκόνες, μὲ πράσινα δάση, ὅπου ξεχώριζαν τὰ χιτῶνιτὰ κλαριά τῶν φοινικίων. Μὰ ἔτυχε νάχει τόσο μυ-στήριο μέσα στὶς λίγες σελίδες του μὲ τὰ μεγάλα στοιχεῖα, ὥστε, γιὰ πολὺν καιρὸ, ἡ παιδικὴ μου ζωὴ εἶχε μετα-φερθεῖ στὴ φωτεινὴ καὶ ἀγνωστὴ χώ-ρα μὲ τὶς φουντωτὲς φοινικίες καὶ μὲ τὸ παλιὸ κίτρινο παλάτι τῆς βασιλο-πούλας Ἐλρῶ. Καὶ κάθε σκηνὴ τοῦ βιβλίου ζωντάνευε μέσα στὶς καθημε-ρινὲς ἐντυπώσεις μου.

Αὐτὴ ἡ ψηλὴ ἀκακία, ποὺ πρόβα-λε ἀπὸ τὴν ἀντικρινὴ μάντρα, ἦταν ἡ γριὰ φοινικιά, ὅπου ἡ βασιλοπούλα πήγαινε καὶ ἔλεγε τὴν προσευχὴ τῆς κάθε βράδυ στὸν ἑσπερον οὐρανό. Ἡ παλιὰ αὐτὴ αὐλόπορτα ἦταν τὸ κατώ-φλι τοῦ παλατιοῦ τῆς, ὅπου ἔδβαινε, τὰ σουρουπώματα καὶ κοίταζε τὰ παι-διὰ ποὺ ἐπαίζαν στὸ δρόμο. Τέλος, ἀπὸ τὴν καμπὴ τοῦ δρόμου ἐκείνου, θὰ πρόβαλλαν ὦρα τὴν ὥρα οἱ πολε-μιστὲς, οἱ ἐχθροὶ τοῦ βασιλεῖ καὶ θά-παιρναν σκλάβο τὴ βασιλοπούλα σ' ἄλ-λη χώρα, ὅπου δὲ θὰ ἦταν μήτε φοι-νικίους, μήτε παιδιὰ χαρούμενα στὸς δρόμους καὶ οἱ ἀνθρώποι θὰ ἦταν ὅλοι μαῦροι καὶ κακοί. Πέρα, στὸν κάμπο μὲ τὰ ξανθὰ στάχυα, θὰ γινόταν ἡ μά-χη. Τ' ἄλλα θὰ σήκωναν ἄγρια τὰ μπροστινά τους, καὶ ἕνας μαῦρος θά-παιρνε τὴ βασιλοπούλα σ' ἄλλο γό-του καὶ θὰ χανόταν στὰ βάρη τοῦ ὀριζόν-τα, ἐνῶ ἡ ἄσπρη χλαμύδα τοῦ θ' ἀνέ-μιζε καὶ κάτω σὰ μεγάλο μαντήλι.

Ἀ, καὶ πότε θαρχόταν ἡ ὥρα, ποὺ ὁ γέρος βασιλεῖς, μὲ τὰ κάτασπρα γέ-νεια καὶ τὰ κάτασπρα φρύδια, θάπαιρ-νε τοὺς καθαλλάρηδες του καὶ θὰ πῆ-γαινε νὰ ξαναφέρει τὴν κόρη του! Ἡ σύναξη θὰ γινόταν σ' αὐτὸ ἐδῶ τὸ πλά-τωμα, ποὺ βρισκόταν πίσω ἀπὸ τὴν αὐλὴ τοῦ σπιτιοῦ μας. Θὰ ξεκινούσαν ἀπὸ τοῦτο τὸ δρόμο ποὺ περνοῦσε ἀπὸ τὸ σπῆτι τῆς θείας καὶ θάδβαιναν στὰ χωράφια. Κι' ἀπὸ καὶ, θὰ κάλπαζαν πρὸς τὴν ἔρημο!

Πόσον καιρὸ εἶχα ζήσει ἔτσι, βλέ-ποντας παντοῦ τριγύρω μου τὴ βασι-λοπούλα Ἐλρῶ, τὸ παλάτι τῆς, τὴ φοι-νικιά τῆς, τὸ γέρο βασιλεῖ καὶ τοὺς

πολεμιστὲς του; Μὰ φαίνεται πὼς γρή-γορα ἦρθαν ἄλλες ἐντυπώσεις, ἄλλα βι-βλία μὲ χρωματιστὲς εἰκόνες, καὶ ἡ βα-σιλοπούλα Ἐλρῶ ἐφευγε μακριὰ, πολὺ μακριὰ, πῆγε πάλι στὸν τόπο τῆς μὲ τὰ πυκνὰ δάση καὶ τοὺς ἡλιόλουστους δρόμους. Τί εἶχε νὰ κάμει πιά στὴ γει-τονιά μου καὶ στὴν αὐλόπορτα τοῦ ἀν-τικρινοῦ σπιτιοῦ;

Κι' ὅμως, μιὰ μέρα, ὕστερ' ἀπὸ τό-σα χρόνια, ἀνακάλυψα σ' ἕνα μεγάλο βιβλίο, ἕνα παλιό, τριμμένο χρωμα-τιστὸ ξώφυλλο μὲ μεγάλα γράμματα «Ἡ Βασιλοπούλα Ἐλρῶ».

— Τί παράξενο ὄνομα! συλλογίστη-κα, σὰ νὰ τὸ ἔδλεπα γιὰ πρώτη φορά.

Τὸ ἴδιο παλιό, κίτρινο παλάτι, ἡ ἴδια φοινικιά, ποὺ προβάλλει ἀπὸ τὴ μάντρα καὶ τὸ ἴδιο σφαλιστὸ κατώφλι, μὲ τὰ πέτρινα σκαλοπάτια. Ἀλήθεια, ποὺ τὰ γνωρίζω ὅλ' αὐτά; Κι' αὐτὸ τὸ παράξενο ὄνομα, κάποτε δὲ μοῦ φαίνό-ταν τόσο γινώριμο καὶ φυσικό; Κι' ἄρ-γά, ἄργά, πρόβαλαν τότε στὸ νοῦ μου καὶ ζωντάνευαν ὅλες οἱ εἰκόνες, ὅπως ἔδβαιναν οἱ ἰθαγενεῖς καθαλλάρηδες, ἕνας-ἕνας, ἀπὸ τὰ βάρη τῆς ἐρήμου!

Καὶ τότε μὲ κυρίευσε μιὰ τρελλὴ ἐ-πιθυμία, μιὰ μανία, νὰ ξαναδῶ αὐτὸ τὸ βιβλίο, ὅπου καὶ ἂν βρισκόταν, νὰ τὸ ξαναδιαβάσω, νὰ τὸ ξαναζήσω. Δὲν ἄφισα βιβλιοθήκη, δὲν ἄφισα ράφι, δὲν ἄφισα συρτάρι. Μὰ τὸ βιβλίο δὲν ἦ-ταν πουθενά, Πόση λύπη ἔνοιωσα ὅταν πῆρα τὴν ἀπόφαση — ἦταν φανε-ρό, — ὅτι τὸ βιβλίο αὐτό, ποὺ ξαφνικὰ ἔνοιωσα γι' αὐτὸ τόση νέαν ἀγάπη, τόση λατρεία, εἶχε χαθεῖ! Γιατὶ νὰ μὴ τὸ φυλάξω ἀπὸ τότε προσεχτικὰ, ἀφοῦ ἦταν τόσο πολύτιμο; Μήπως δὲν εἶχα φυλάξει ἄλλες μυθικὲς βασιλοπούλες καὶ βασιλοπούλα, ἀνόητα καὶ ψυχρά, ποὺ δὲν ἤθελα τώρα νὰ ξαναθυμῶ τὴν ἱστορία τους; Ἡ Ἐλρῶ εἶχε χαθεῖ, εἶχε λησμονηθεῖ κάπου, εἶχε ἐξαφανι-στεῖ ἢ βρισκόταν ἀκόμη σὲ τίποτα ἔξ-να χέρια; Δὲν τὸ ξέρω. Ἐμείνει μόνο αὐτὸ τὸ χρωματιστὸ ξώφυλλο μὲ τὸ-νομα τῆς ποὺ μοῦ θυμίζει τὴν ποθητὴ καὶ λησμονημένη ἱστορία τῆς.

Εἶπα νὰ πάρω γραμμὴ τὰ βιβλιοπω-λεῖα καὶ νὰ νῆμαζήσω αὐτὸ τὸ παι-διάτικο βιβλίο, καὶ ἔτσι, σκέφθηκα, θὰ τὸ ξαναδιαβάσω καὶ θὰ τὸ ξαναζήσω. Μὰ γρήγορα τὸ μετάνοισα. Δὲ μοῦ χρειάζονταν ἕνα ὅμοιο βιβλίο. Ἐγὼ ζῶ-τούσα τὸ βιβλίο μου, τὸ διαδρασμένο καὶ ξαναδιαδρασμένο, μὲ τὶς σελίδες ποὺ θὰ εἶχαν λερωθεῖ καὶ τὶς εἰκόνες ποὺ θὰ εἶχαν συμπληρωθεῖ ἀπὸ τὸ μολύβι μου. Μέσα στὶς καθάραιες σελίδες ἐνός και-νούριου βιβλίου θάδβαινα ἄραγε τὶς πα-λιὲς ἐντυπώσεις καὶ τὶς γνώριμες συ-κινήσεις;

Ὅχι, ἂς λείπει. Ἀφοῦ δὲ βρισκεται πουθενά αὐτὸ τὸ βιβλίο, θὰ μείνω μὲ

τὸ παραμῦθι, ὅπως τόχω στὸ μυαλό μου, ἄκριες μέρες. Καλύτερα ἔτσι. Εἶναι κατὰ μακρυνό, πολὺ μακρυνό καὶ ὥρατο. Ἄν ἐρχόταν πάλι κοντὰ, πολὺ κοντὰ, μπορεῖ νὰ ἔχανε τὴ γοητεία του, τὸ μυστήριό του, τὰ χρώματά του. Καὶ μπορεῖ νὰ ἔλεγε ξαναδιαδιδόντάς το:

— Αὐτὴ εἶναι ἡ Βασιλοπούλα Ἐλρῶ: Κρίμα!

Καὶ παρευθὺς θάδβαιναν ἀπὸ τὸ νοῦ μου καὶ παλάτι, καὶ φοινικιά, καὶ κα-θαλλάρηδες, καὶ μάχες στοὺς κάμπους. Ἐνῶ τώρα, μένει κατὰ μακρυνό, πολὺ μακρυνό καὶ ὥρατο.

ΜΙΧ. Α. ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΤΟΝ ΚΗΠΟ

ΝΗΠΙΑΚΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ

ΠΟΠΗ, 5 χρονῶν· ΤΩΝΗΣ, 6 χρονῶν.

Κυριακὴ πρωί. Μπροστὰ στὸ μικρὸ συντριβάνι.

Πόπη. — Ἐλα, Τώνη, νὰ ρίξουμε ψωμάκι στὰ ψαράκια.

Τώνης. — Ἀλήθεια, τί ὁμορφὰ ποὺ εἶναι τὰ ψαράκια! Μὰ γιατί ἄλλα εἶναι κόκκινα, ἄλλα ἄσπρα καὶ ἄλλα πράσινα;

Πόπη. — Εἶναι σὰν τοὺς ἀνθρώπους. Νά, ὅπως ἡ μαμὰ φορεῖ ἄσπρα, ἡ θεία Οὐρανία πράσινα καὶ ἡ μίς Βάτολετ κόκ-κινα.

Τώνης. — Ναι, βέβαια, σὰν τοὺς ἀν-θρώπους. Καὶ μὲ πόση τάξη πηγαίνουν τὸ ἕνα πίσω ἀπὸ τ' ἄλλο, μπροστὰ μπροστὰ τὸ πιὸ μεγάλο καὶ τελευταῖο τὸ μικροῦταικο, ἐκεῖνο ποὺ μοιάζει σὰν πράσινη καραμελίτσα τῆς μέντας.

Πόπη. — Στὸν πάτο, αὐτὰ τὰ στρογ-γυλὰ ποὺ λάμπουν στὸν ἥλιο σὰν κα-θρέφτης, τί εἶναι;

Τώνης. — Δεκαρίτσες...

Πόπη. — Καὶ τί γυρεύουν οἱ δε-καρίτσες στὸν πάτο;

Τώνης. — Πῶς, δὲν καταλαβαίνεις; Ὅποιο παιδάκι δὲν ἔχει ψωμάκι νὰ τοὺς ρίξῃ, τοὺς ρίχνει δεκαρίτσες...

Πόπη. — Καὶ τί θὰ τὶς κάνουν τὰ ψάρα τὶς δεκαρίτσες;

Τώνης. — Πῶς τί θὰ τὶς κάνουν; Θὰ πάνε στὸ φούρνισμα ν' ἀγοράσουν ψωμάκι...

Πόπη. — Ἀλήθεια; Μὰ τότε γιατί εἶν' ἕνα σωρὸ δεκαρίτσες στὸν πάτο; Γιατὶ δὲν τὶς μαζεύουν τὰ ψαράκια;

Τώνης. — Ποῖος ξέρει! Μπορεῖ νὰ εἶναι καὶ χορτάτα...

Πόπη. — Πῶς, καί μὲν, δὲν τὸ κα-τάλαβες; Σήμερὰ εἶναι Κυριακὴ καὶ ὁ φούρνισμα εἶναι κλειστός. Θὰ περιμέ-νουν ὡς αὐριο!

ΓΙΑΝΝΗΣ ΧΙΑΦΡΟΓΛΟΥΣ

ΑΘΗΝΑ·ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Η ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

*Αγαπητοί μου,

ΡΗΝΟΣ εν Ραμᾷ! Ραχήλ

ἐκλαίει τὰ τέκνα αὐτῆς καὶ οὐκ ἤθελε παρακληθῆναι...

Ἐδῶ *Ραμᾶ* εἶναι τὸ Σχολεῖο, *Ραχήλ* ἡ Μαθήτρια, ὁ Μαθητὴς, *τέκνα* ἡ Δημοτικὴ καὶ Ἡρώδης ὁ δασκαλός, ὁ καθηγητὴς ποὺ τὴν ἀπαγορεύει... Δὲν ἔχει πιά Δημοτικὴ παρὰ μόνο στὸ Δημοτικὸ καὶ στίς κατώτερες τάξεις. Στὸ Ἑλληνικόν, στὸ Ἀστυνομικόν, στὸ Διδασκαλεῖο, στὸ Γυμνάσιο, ξαναγυρίζει ἀπ' ἀκρῆ σ' ἀκρῆ ἡ Καθαρεύουσα. Τὰ παιδιὰ δὲν μποροῦν πιά νὰ διαβάζουν «Νεοελληνικά» γραμμένα στὴν ἀγαπημένη γλῶσσα, οὕτε νὰ γράφουν σ' αὐτὴ τίς ἐκθέσεις τους. Καὶ κλαίνει, τὰ καίμένα, κλαίνει ἀπαρηγόρητα σὰν τὴ Ραχήλ. Ὁρῆνος ἐν Ραμᾷ!...

Κάθε μέρα ἡ Διάπλασις λαδαίνει γράμματα μὲ κραυγὲς σπαρτακτικές. Τὰ παιδιὰ τῆς λένε τὸν πόνο τους καὶ τῆς γυρεύουν παρηγοριά. Εἶναι ἴσως ἡ μόνη διαφορὰ ἀπὸ τὴ Ραχήλ. Ἐκείνη δὲν ἤθελε νὰ παρηγορηθῇ. Αὐτὰ θέλουν. Ἡ Διάπλασις μοῦ ἔδειξε τὸ γράμμα τῆς *Στέλλας Βιολάντη*. Τῆς ζητεῖ νὰ τὴ βεβαιώσῃ τουλάχιστο πὼς ἡ Δημοτικὴ θάνῃ στὸ διωγμὸ, πὼς τὸ περιοδικὸ μας δὲν θὰ πάψῃ ποτὲ νὰ γράφεται στὴν ἀγαπημένη γλῶσσα, οὕτε οἱ λογοτέχνες μας θάναγκασθοῦν ποτὲ νὰ ξαναγυρίσουν στὴ «γελοία» καθαρεύουσα...

Ὡ, ὅσο γι' αὐτό!... Κι' ἡ *Στέλλα Βιολάντη* κι' ὅλα τὰ παιδιὰ ποὺ ἀγάπησαν πιά τὴ Δημοτικὴ, μποροῦν νὰ χουν ὅλη τὴ βεβαιότητα: Ἡ ζωντανὴ γλῶσσα θάνῃ στὸ διωγμὸ, καὶ σ' αὐτὸν καὶ σὲ κάθε ἄλλον, γιὰτ' εἶναι ζωντανή. Ἀπεναντίας ἡ ἄλλη, ὅσο κι' ἀντὴν γαλανίζουν, θὰ υποκύψῃ στὴ μοῖρα τῆς, θὰ γυρίσῃ στὸν τάφο τῆς, γιὰτ' εἶναι νεκρή. Πάντα βέβαια ἔρχεται καιρὸς ποὺ κι' ὁ ζωντανὸς πεθαίνει (πὼς πέθανε ἡ ἀρχαία γλῶσσα;) Μὰ σὲ κανένα καιρὸ ἕνας νεκρὸς δὲν μπορεῖ νὰ ξαναγυρίσῃ στὴ ζωὴ: μόνο στὴ Δευτέρα Παρουσία...

Τὸ ζήτημα ὥστόσο πρέπει νὰ χωρίζεται: Ἄλλο ἡ γλῶσσα στὴ Λογοτεχνία· κι' ἄλλο ἡ γλῶσσα στὸ Σχολεῖο. Σήμερα, στὸ Σχολεῖο, οἱ ἰθύνοντες ἀπαγορεύουν τὴ Δημοτικὴ. Ναί, ἀλλὰ κανένας δὲν ἐσκέφθηκε νὰ τὴν ἀπαγορεύσῃ καὶ στὴ Λογοτεχνία. Ὅχι γιὰτὶ δὲν ἔαχε τὴν καλὴ διάθεσιν· ἀλλὰ γιὰτὶ δὲν ἔαχε τὴ δύναμιν. Οἱ Λογοτέχνες, βλέπετε, δὲν εἶναι ὑπάλληλοι, διορισμένοι ἀπὸ τὸ Κράτος, — ἄλλος ποιητὴς, ἄλλος διηγηματογράφος, ἄλλος δραματικός, — κι' ὑποχρεωμένοι νὰ μεταχειρί-

ζονται τὴ γλῶσσα ποὺ τοὺς ἐπιβάλλει αὐτό. Εἶν' ἐλεύθεροι νὰ γράφουν τὰ ἔργα τους στὴ γλῶσσα ποὺ θέλουν καὶ τὴν ἐλευθερίαν αὐτή, — νὰ τὸ ξέρετε, — δὲν ὑπάρχει ἀνθρώπινη δύναμις ἱκανὴ νὰ τὴ θίγῃ.

Στὸ Σχολεῖο βέβαια· ἅμα τὸ Ὑπουργεῖο στείλει μιὰ διαταγή, «ἀπαγορεύεται ἡ Δημοτικὴ». τελείωσε! Κι' οἱ δασκάλοι εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ συμμορφωθοῦν, ὅποιαδὴποτε γνώμῃ κι' ἀνέχουν, κι' οἱ μαθητὲς τους. Οὐτ' ἐκθέσεις πιά, οὐτε Νεοελληνικά ἀναγνώσματα στὴ ζωντανὴ γλῶσσα. Ἀλλὰ τί σημαίνει; Μπορεῖ αὐτὸ νὰ ἐπηρεάσῃ καὶ τὴ Λογοτεχνία, ὥστε νὰ φοβηθῇ κανεὶς τὴν τύχην τῆς Δημοτικῆς; Ποτέ, εἶναι ἄσχετο. Ἐπειτα, μήπως κι' ἡ Καθαρεύουσα δὲν εἶναι μιὰ γλῶσσα, ποὺ ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς Λογοτέχνες, τὴ γράφουν σήμερα *ὅλοι οἱ ἄλλοι*; Μήπως δὲν εἶναι ἡ γλῶσσα τοῦ Τύπου, τῆς Βουλῆς, τοῦ Δικαστηρίου, τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ἐπίσημη τελοςπάντων γλῶσσα τοῦ Κράτους; Πρέπει λοιπὸν νὰ τὴ μαθαίνουμε τὰ παιδιὰ. Ἀδύνατο νὰ βγοῦν στὴ ζωὴ, στὴν κοινωνία, χωρὶς νὰ τὴν ξέρουν. Καὶ γιὰ νὰ τὴ μάθουν, πρέπει φυσικὰ νὰ διαβάζουν Νεοελληνικά γραμμένα σ' αὐτὴ, καὶ σ' αὐτὴ νὰ γράφουν τίς ἐκθέσεις τους.

Μὲ ἄλλους λόγους, αὐτὸ ποὺ γίνεται σήμερα στὰ Σχολεῖα, κατὰ διαταγὴ τοῦ Ὑπουργείου, δὲν εἶναι παρὰ μιὰ *ὑπερβολή*. Γιὰτὶ κι' ἡ Δημοτικὴ, ἀφοῦ εἶναι πιά ἡ γλῶσσα τῆς Λογοτεχνίας μας, — τὸν ποιητῶν μας, τὸν διηγηματογράφων μας, τὸν δραματικών μας, — ἔπρεπε νὰ διδάσκηται *ἐκ παραλλήλου*. Νάχη δηλαδὴ κι' αὐτὴ στὸ Σχολεῖο τὴν ἴδια θέσιν ποὺ ἔχει στὴ ζωὴ καὶ στὴν κοινωνία. Γιὰτὶ ὅπως δὲν θὰ μπορούσε νὰ ζήσῃ ἕνα παιδί, βγαίνοντας ἀπ' τὸ Σχολεῖο χωρὶς νὰ ξέρῃ τὴν Καθαρεύουσα, ἄλλο τόσο θὰ δυσκολευόταν ἀν' ἐδῶ καὶ χωρὶς νὰ ξέρῃ τὴ γλῶσσα τῆς λογοτεχνικῆς. Αὐτὸ βέβαια τὸ καταλαβαίνετε χωρὶς νὰ σὰς τὸ ἐξηγήσω περισσότερο. Ἐγὼ λοιπὸν τὴν πεποιθήσασθαι πὼς γρήγορα θὰ ἴδωσιν κι' οἱ ἰθύνοντες τὴν ὑπερβολὴ ποὺ κάνουν, θάναγνώρισουν πὼς μ' αὐτὴ ὁ μαθητὴς ἀδικεῖται καὶ θὰ δώσουν πάλι στὴ Δημοτικὴ τὴ θέσιν ποὺ τῆς ἀνήκει. Χωρὶς, ἐννοεῖται, νὰ ἐξορίσουν γι' ἀγάπην τῆς τῆς Καθαρεύουσας. Αὐτό, γιὰ σήμερα τουλάχιστο, θάταν ἐπίσης ὑπερβολικό.

Τὸ συμπέρασμα εἶναι αὐτὸ ποὺ εἶπε προχθὲς κι' ἡ Διάπλασις στὴ *Στέλλα Βιολάντη*: «Ὅσοι ἀγαπήσατε πιά τὴ Δημοτικὴ, ἀγαπάτε τὴ. Διατηρήστε τὴν πίστην σας, τὴν ἀγάπην σας. Διαβάζετε λογοτεχνικά ἔργα γραμμένα στὴ ζωντανὴ γλῶσσα. Γράφετέ τὴν ἰδίαν στὰ λογοτεχνικά σας γυμνάσματα, στὰ ἰδι-

αίτερά σας γράμματα, στὴ «Διάπλασι», ὅπου μπορεῖτε! Ἀλλὰ στὸ Σχολεῖο συμμορφώστε με τὴ θέλησιν τοῦ δασκάλου σας: σκουπίστε τὰ δάκρυά σας καὶ γράφετε εὐσυνείδητα στὴ γλῶσσα ποὺ θέλει αὐτός. Καὶ νὰ σὰς πῶ κι' ἐν' ἄλλο; Ἀποφεύγετε τίς συζητήσεις. Αὐτὲς μπερδεύουν καὶ χειροτερεύουν τὰ πράγματα, γιὰτὶ ἐξάπτουν τὸ φανατισμό. Ἡ γλῶσσα τραβά τὸ δρόμο τῆς. Τίποτα δὲν μπορεῖ νὰ τὴ σταματήσῃ. Τὰ λόγια περιττά.

Σὰς ἀσπάζομαι

ΦΑΙΔΩΝ

Ο ΤΖΑΚ

[Μυθιστόρημα ALPHONSE DAUDET, διασκευασμένο γιὰ τὴν «Διάπλασι» ἀπὸ τὸν κ. Γρ. Ξενόπουλο].

— Συνεχία ἀπὸ τὸ προηγούμενο —

Πραγματικῶς, ὁ Νταρζαντόν, ὅταν ἔδλεπε τὸ γιατρό, — καινούριο πρόσωπο στὴ μονοτονία τῆς ζωῆς του, — ξεχνούσε τὴν ἀρρώστια του καὶ τὴν προσποίησίν του καὶ μὲ ζωηρὴ εὐχαρίστησιν μιλούσε γιὰ πολιτικὴν, γιὰ λογοτεχνία, γιὰ Παρίσι, θαμπώνοντας τὸν ἄπλο ἐκείνον ἄνθρωπο μὲ τὰ ὀνόματα τῶν μεγάλων ποὺ ἔλεγε πὼς τοὺς ἐγνώριζε, πὼς τοὺς εἶχε φίλους ἢ ἐχθρούς...

Μὰ κι' ὁ γιατρός Ριβάλ εὐχαριστιόταν πολὺ στίς Καστανούλες. Μὲ τὴν καλὸσύνην του καὶ τὴν ἀφέλειά του, ἔδρισκε τὸν ποιητὴ ἔξυπνο, σοφὸ, πρωτότυπο· τὴ γυναῖκα του ὁμορφῆν, ἀγαθὴ καὶ καλὴ νοικοκυρά· τὸ παιδί χαριτωμένο, ἡμερο, εὐγενικό. Κι' ἐνῶ τὰ μάξι του τὸν περιέμενε ἀπέξω, — ἔδενε τὸ χαλινάρι τοῦ ἀλόγου σ' ἕναν κρικο τοῦ φράχτη, — καθόταν ἀργὰ μὲ τοὺς Παριζιάνους, ἀκούγοντας τὰ «τρομερὰ λόγια» τοῦ Νταρζαντόν, ἔργοινοντες τὸ *γκρόνκ* ποὺ τοῦ ἐτοίμαζε μόνῃ τῆς Ἰδα καὶ διηγούμενος τὰ ταξίδια του στὴν Ἰνδοκίνα μὲ τὴν «Μπαγιοναίζα». Ὁ Τζάκ στεκόταν ἐκεῖ σὲ μιὰν ἀκρῆ, προσεκτικός, σιωπηλός, μὲ τὸ ζωηρὸ ἐκείνο ἐνδιαφέρον ποὺ γεννοῦν σὲ κάθε παιδί τέτοιες ιστορίες. Μ' ἄξαφνα ὁ Νταρζαντόν τοῦ φώναζε ἄγρια: — Τζάκ!

Καὶ τοῦδειχνε τὴν πόρτα.

Ὁ γιατρός τότε παρακαλοῦσε:

— Ἀφήστε τὸν ἐδῶ! Εἶναι τόσο εὐχάριστο νὰ περιστοιχίζεται κανεὶς ἀπὸ παιδιὰ! Ἐχουν μιὰ μυρωδιά διαβολομένη τὰ κατεργάρικα! Στοιχηματίζω πὼς ὁ μικρὸς σας, μόνο ποὺ μὲ εἶδε, κατάλαβε πὼς τρελλάινωμαι γιὰ παιδιὰ καὶ πὼς εἰμαι παππούς!

Καὶ μιλούσε γιὰ τὴν ἐγγονούλα του, τὴ Σεσίλη, ποὺ ἦταν δυὸ χρόνια μικρότερη ἀπὸ τὸν Τζάκ. Ἐ, ὅταν ἀράδιαζε τὰ προτερήματα τῆς Σεσίλης του, ὁ γιατρός Ριβάλ ἦταν πολὺ πιδ εὐγλωττος παρὰ ὅταν διηγόταν τὰ ταξίδια του

στὴν Ἰνδοκίνα μὲ τὴν «Μπαγιοναίζα».

— Γιὰτὶ δὲν μὰς τὴν φέρνετε καμμιά μέρα; τοῦλεγε ἡ Ἰδα. Θάπαίξαν καὶ θὰ διασκεδάσαν τόσο καλὰ τὰ δυὸ τους!

— Ὅχι, κυρία, ἡ γιὰγιά τῆς δὲ θὰ τὴν ἀφινε. Δὲν ἐμπιστεύεται τὴ μικρὴ σὲ κανένα· κι' ἡ Ἰδα δὲν πηγαίνει πουθενὰ ἀπὸ τότε ποὺ μὰς συνέδρηκε τὸ δυστύχημα.

Τὸ «δυστύχημα» ποὺ θύμιζε συχνὰ ὁ γέρο Ριβάλ ἦταν ὁ θάνατος τῆς κόρης του καὶ τοῦ γαμπροῦ του. Εἶχαν πεθάνει τὸν ἴδιο χρόνον κι' οἱ δυὸ, λίγους μῆνες μετὰ τὴ γέννησιν τῆς Σεσίλης. Φαίνεται ὅμως πὼς σ' αὐτὴ τὴν ἱστορίαν κρυβόταν κάποιο μυστήριον. Τοῦ γέρο τοῦλάχιστο μπερδεύονταν λιγάκι ἡ γλῶσσα ὅταν ἔλεγε «μετὰ τὴ γέννησιν». Θάλεγε πὼς εἶχε στὸ νοῦ του, πὼς τοῦρχόταν νὰ πῇ κάτι ἄλλο... Τὸ ὑποπτεύθηκε μιὰ μέρα ἡ Ἰδα καὶ ρώτησε τὴν κυρὰ-Παγώνα. Μὰ ἡ γυναῖκα τοῦ δασοφύλακα, ποὺ βέβαια θὰ ἔξερε, δὲν θέλησε νὰ μιλήσῃ.

— Ἐ, εἶπε μόνο, κάθε οἰκογένεια ἔχει τὸ μυστικὸ τῆς· κι' ὁ καλὸς ἄνθρωπος ποὺ τὸ μαθαίνει κατὰ τύχην, δὲν πρέπει νὰ τὸ λέῃ σ' ὅλο τὸν κόσμον.

Ἡ κυρὰ-Μπάμπω ὅμως, ἡ κακίστρα, δὲν κρατοῦσε ἔτσι τὴ γλῶσσά της. Κι' ἀπ' αὐτὴ, ἀργότερα, θάκούσουμε τὸ μυστικόν...

Τελοςπάντων, ὁ γέρο-Ριβάλ δὲν ξεκολλοῦσε ὅταν πῆγαινε στοὺς Παριζιάνους του. Κάθε τόσο, θυμώμενος κανέναν ἄρρωστο, ἔλεγε: «ἂ, πρέπει νὰ φεύγω!» ἀλλὰ καθόταν καὶ ξακολουθοῦσε τὴν ἀρχισμένη ὁμιλία, ὥσπου τὸ ἄλλο, ποὺ βαριόταν νὰ τὸν περιμένῃ ἀπέξω, χρεμέτιζε ἀνυπόμονα. Τότε μόνο ὁ γέρος τσακίζονταν νὰ φύγῃ, — ἂ, τὸ φοβόταν τὸ λόγόν του, τὸ παράξενο! — ἀποχαιρετώντας βιαστικὰ καὶ πετώντας μιὰ παραγγελιὰ γιὰ τὸν ἄρρωστο ποιητὴ, τὴν ἴδια πάντα: «Διασκεδάσῃ!»

Διασκεδάσῃ, ναί· μὰ ποῦ νὰ τὴν βρῇ! Ὅτι κι' ἀν' ὀφειζόταν ἡ Ἰδα, τὸν ἐνοχλοῦσε· ὅπου κι' ἀν' τὸν πῆγαινε, ἐπληττε. Ἀγόρασαν μιὰ βάρκα γιὰ νὰ ψαρεύουν στὸ Σηκουάνα· πῆγαιναν μὲ τὰ μάξι μακρυὰ κι' ἔτρωγαν κάτω ἀπὸ δέντρα· στὸ τέλος ἔστησαν καὶ μιὰ αἰολικὴ ἄρπα στὴν ταράτσα τοῦ πύργου. Τίποτα! ὅλα τὸν πείραζαν τὸν ἄρρωστο καὶ προπάντων τὸ ἔτρωγε ἐκεῖνο ποὺ μοῦγγριζε ἀπὸ κεῖ-πάνω μὲ τὸ παραμικρότερον φύσημα.

— Φτάνει!... Βγάλτε τὴν, πετάχτε τὴν πιά αὐτὴ τὴν ἄρπα τοῦ διαδόλου! ξεφώνιζε παράφορος ὁ Νταρζαντόν.

Ἀναγκάστηκαν νὰ χαλάσουν ὅλη τὴν ἐγκατάστασιν, νὰ κατεβάσουν τὴν ἄρπα στὸν κήπον, νὰ τὴν κλείσουν σὲ μιὰν ἀποθήκην. Ἀλλὰ κι' ἀπὸ κεῖ-μέσα ἀκόμα βογγοῦσε! Στὸ τέλος τῆς ἐκο-

ψαν τίς χορδές, τὴν ἔσπασαν μὲ κλωταῖες, μὲ πετρίδες, ὅπως σκοτώνουν ἕνα λυσσασμένο ζῶον ποὺ δὲν ἐννοεῖ νὰ πεθάνῃ.

Μὴ βρίσκοντας τί ἄλλο νὰ κάνῃ, γιὰ νὰ διασκεδάσῃ τὸν ποιητὴ τῆς, ἡ Ἰδα νὰ συλλογίστηκε νὰ προσκαλέσῃ στίς Καστανούλες μερικὸς φίλους του.

Νὰ μιὰ καλὴ ἰδέα! Ὁ Νταρζαντόν χάρηκε τόσο πολὺ, διὰν ἔμαθε πὼς ὁ Λαμπασσέντρ κι' ὁ γιατρός Χίρς θὰ πῆγαιναν νὰ τὸν ἴδωσιν!

Ἦτοτε ἀπὸ λίγες ἡμέρες, ὁ Τζάκ, γυρίζοντας ἀπὸ τὸ δάσος στὸ σπίτι, ἄκουσε ἕναν παράξενο, ἀσυνείθιστο θόρυβο, — ὁμιλίες, γέλια, κρότους πιαιτικών καὶ γυαλικῶν, φασαρία... Πλησιάζοντας, ἐγνώρισε τίς φωνὲς τῶν «καθηγητῶν» του στὸ Γυμνάσιο Μορονδάλ· ἀνατρίχιασε σύσσωμος. Πὼς δὲν ἤθελε νὰ ξαναἰδῇ μπροστά του τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους, ποὺ τοῦ θύμιζαν τίς χειρότερες ἡμέρες τῆς ζωῆς του!

Φοβισμένος, γλύστρησε στὸν κήπον. Κι' ἀπὸ κεῖ ἄκουσε τὴ μητέρα του νὰ τοὺς φωνάζῃ:

(Ἀκολουθεῖ)

Ο ΛΕΥΚΟΣ ΧΟΡΟΣ ΚΙ' Η ΜΑΥΡΗ ΑΡΚΟΥΔΑ

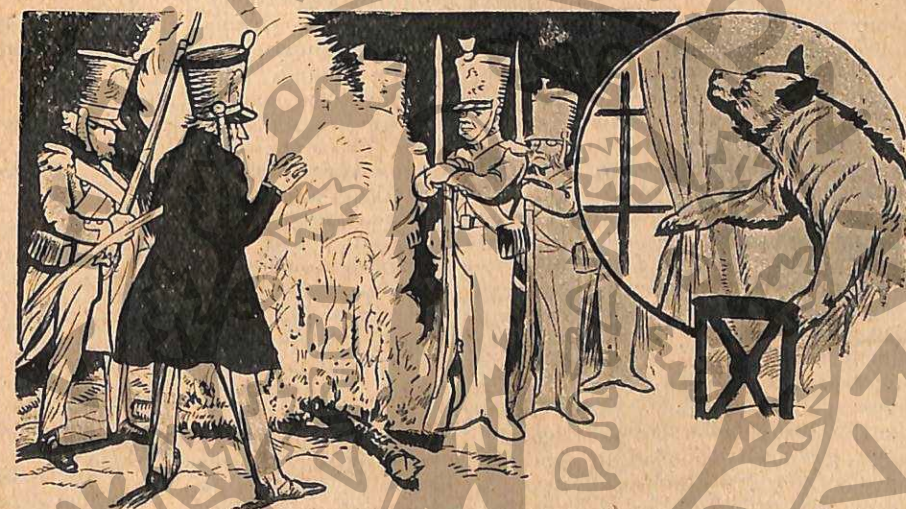
[ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΓΙΑ ΜΙΚΡΑ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΑ ΠΑΙΔΙΑ]

ΚΣ'.

Βγαίνουν στὸ δρόμον, πηγαίνουν ἴσια ὡς τὴ Λέσχην τῶν Φλυάρων.

Ἐκεῖ ἀπέξω, ὁλόγυρα στὸ κατάστημα, ὁ ταγματάρχης Μπαμπούμας τοποθετεῖ σκοπούς. Καὶ στὴ μέση τῆς μικρῆς πλατείας τοὺς βάζει νανάφουν μιὰ μεγάλη φωτιά, γιὰτὶ θυμάται πὼς οἱ ἄγριοι αὐτὸ κάνουν γιὰ νὰ μὴ ζυγώνουν τὰ θεοῖα στίς σκιῇς τους.

Ἔτσι στρατοπεδευμένοι, οἱ γενναῖοι ἐθνοφρουροὶ περιμένουν νὰ ξημερώσῃ γιὰ νὰρχίσουν τὸ κυνήγι τῆς ἀρκούδας.

Θὰ κάμουν «γενική ἐπίθεση» κατὰ τῆς Λέσχης κι' ἀλλοίμονο στὴν Ἀράπα, ἀν' βοῖσκειται ἀκόμα κεῖ-μέσα!

Κουμμένους πίσω ἀπ' τοὺς μπροντέδες ἐνὸς παραθύρου, ὁ κόντε-Πίπης παρακολουθεῖ τίς πολεμικὰς αὐτὰς προετοιμασίας.

— Ἀς τοὺς, ἄς τοὺς! συλλογίζεται σκασιμένος ἀπ' τὰ γέλια. Ἐγὼ ξέρω ἕνα μέρος ὅπου δὲ θὰ μὲ βροῦν ποτέ. Ξέρω ἀκόμα καὶ μὲ τί τρόπο θὰ βγῶ ἀπὸ δῶ-μέσα. Ἀς τοὺς νὰ γελάσουμε! Δὲ λυποῦνται μόνο τόσα ξύλα ποὺ καίνε ἄδικα; Ἀμ τέτοια ξύλα-κούτσουρα ποῦναι κι' αὐτοὶ!...

Καὶ σκασιμένος ἀπ' τὰ γέλια, ὁ κόντε-Πίπης βάζει σ' ἐνέργειαν τὸ σχέδιόν του. (Ἀκολουθεῖ)

Η ΚΥΡΑ ΜΑΡΘΑ

ΣΕΛΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

ΑΝΑΤΟΛΗ

[Αριθ. Έγκρ. 139.6.]

Έσκασε ή γυάλινη σκεπή· απ' τις γλυκείς ραγάδες, κρουνοί το φως ξεχύνεται. Και το καινούριο, κεντητό με πορφύρες νιφάδες, ή Πλάση πεπλο ντύνεται.

Μά κι' απ' το μαύρο, το παλιό, σέ μι' άκη πεταμένες, λίγες λουρίδες μένουνε. Μέσ' στο ποτήρι της χαράς, ένγονιες πικρές χυμένες, τη λύπη άνασταίνουνε...

Μηλολόγιον

ΖΟΝΤΑΝΕΜΑ

[Αριθ. Έγκρ. 128]

Της τόχα ταμμένο της μικρού-λας της Δέλας· να τη ξυπνίσω μιάν αυγή από να την πάρω μαζί μου στον πρωινό περίπατο.

Το πρώτο κελαϊδίσμα των πουλιών μ' εύρισκε στο πόδι· σέ λίγα λεπτά ήμουν έτοιμη και περνούσα στην κάμαρα να ξυπνίσω τη Δέλα. Μά πάντα στεκόμουν διαταχτική μπροστά στο βαδιά κοιμισμένο παιδάκι. Κοιτούσα για λίγες στιγμές το ρόδινο προσωπάκι, το στεφανωμένο με φωτεινά ξανθιά μαλλιά, τα κλειστά ήσυχασμένα μάτια και το στοματάκι που μισάνοιχτο χαμογελούσε. Κι' ύστερα, άνικανη να ταράξει τη θεία αυτή γαλήνη του παιδιάκι του ύπνου, έφευγα, κλείνοντας πίσω μου ποροεχτικά την πόρτα.

Και στο γυρισμό είχαμε διαμαρτυρίες και παράπονα, καινούργια παρακάλια και καινούργιες υποσχέσεις.

Κάποιο πρωί όμως, άνοιγόντας την πόρτα, βρήκα τη μικρή καθιστή στο κρεβάτι της. «Δέ με γελάς σήμερα!» φώναξε ολόχαρηντυπώντας τα χέρια και τηδώνοντας κι' όλας στο πάτωμα.

Τήν έντυσα γλήγορα-γλήγορα και σέ λίγο είχαμε πάρει τον άνηφορο για το μύλο. 'Ο Μάης ήταν μεσαισμένος, τα χορτάκια μύριζαν δυνατά, λουλούδια άνοιγαν μυριόχρωμα στους φράχτες. Τα στάχυα άρχισαν να γέρνουν τα κεφάλια τους βαριά, μά ήταν καταισφισια άκόμα.

Φτιάχναμε ένα μπουκέτο. Προχωρώντας βοήκαμε μαβιούς λαλέδες και λαλέδες ρόδινο· και μακρόμιστα βαθυρόδια λουλούδια που έβγαζαν το χαριτωμένο κεράλακι τους πάν' απ' τα ψηλά στάχυα, για να χαρούν το φως και τον ήλιο που έρχόταν απ' την ανατολή. Ένας κορυδαλός πετάχτηκε απ' τα χορτάκια κι' άνέβαινε προς τον ουδανό ψάλλοντας το θριαμβικό του τραγούδι.

Όταν ο άνήφορος γινόταν τραχύς, σταματούσαμε να πάρουμε άνάσα και ξαναρχίζαμε άνεβαίνοντας προς την κορφή.

Μιά έκπληξη μ' έπερίμενε σάν φτάσαμε κεί πάνω· ο μύλος ήταν

άνοιχτός και τάσπρα του φτερά άπλωμένα έγύριζαν στο πρωινό αεράκι. Κι' είχε κάτι το ζωντανό και το χαρούμενο, καθώς γραφόταν στο βαθύ γαλάζιο του ολόκαθαρου ουρανού.

Το παιδάκι στάθηκε γεμάτο έκπληξη σάν νάντικρυσσε θάμμα. Το λίγον καιρό πούχε στην έξοχή, δέν είχε ιδεί το μύλο ούτε καν ήσυχασμένο.

Το κυττώσα προσεχτικά, ή έκπληξη του με δισεκέδαζε· άνοιξε το στόμα κάτι να πη μά δέν μίλησε. Κοιτούσε πολλή ώρα το μύλο με μιάν έκφραση συγκεντρωμένη, σά νάθελε να θυμηθί κάτι κι' άξαφνα άρχισε να τραγουδάει μ' όλη του τη δύναμη:

Φύσ' άγεράκι με χαρά
πάνου στα τέσσερα φτερά
του μύλου να γυρίσεις...

Ήταν ένα τραγούδι που το μάθαινε στο σχολείο μά δέν τούλεγε τίποτα στους τέσσερους τοίχους της τάξης. Τώρα, μπροστά στο μύλο τον άληθινό, το αίσθανόταν, το ζούσε· γι' αυτό ένας άλλοιωτικός ένδοξιασμός έπαλλε στη φωνή του.

Και το άεράκι φυσούσε και ο μύλος γύριζε ρυθμικά τα μεγάλα σκληρωμένα φτερά του, σά νάδελαν να κάνουν το παιδί να νοιώσει βαθειά, έντονα, τη διαφορά πούχει ανά ψυχρή εικόνα απ' το φωτειρό άνάβλημα της ίδιας της ζωής.

Μυρίνη

ΔΥΟ ΜΗΤΕΡΕΣ

[Αριθ. Έγκρ. 132]

Έκανε άνάστατο το σπίτι απ' τις φωνές του. Περίεργε, κυπνύσε, έσπρωχνε όποιον έβρισκε μπροστά του. Δέν έδινε σημασία σέ κανένα. Έλεγε λόγια πικρά, σπαραχτικά για ένα παιδί δεκατριών χρονών, λόγια που φανέροναν ψυχρή ταπεινή, ποταπό και διεστραμμένο χαρακτήρα. Άδικα ή μητέρα του τοιπαράγγελλε πώς έπρεπε να φέρεται πιδ ευγενικά σ' ένα ξένο σπίτι που τον κάλεσαν να διασκεδάσει, πώς δέν είχε κανένα δικαίωμα να πικραίνει τους άλλους με τα λόγια του, με τα καμώματά του. Έκείνος πάλι ξαναόχιζε τα ίδια.

Τότες ή μητέρα του τον τράβηξε κοντά της, τοίπιασε τόνα χέρι δυνατά και την έβλεπα να κουνά νευρικά τα χείλια της. Τούλεγε... Έκείνο την κοίταζε με το ίδιο σκληρό κι' άμετάβλητο βλέμμα, γεμάτο ψυχρότητα κι' άδιαφορία. Μά ή μητέρα θυμωσε πύότερο, το χέρι της έσφιγγε πιδ νευρικά άκόμα το χέρι του γιού της, ως που αυτός, τρωβάνοντας το μ' όρμη και με θυμό, άφου της πέταξε μιάν φράση γεμάτη περιπόνηση, άνακατόθηκε μαζί με τάλια παιδιά για νάρχισή πάλι τα ίδια...

Με μιάν χάθηκε ο θυμός απ' το πρόσωπο της μάννας και μιάν

βαθειά μελαγχολία γέμισε την όψη της... Μιά μελαγχολία που μοιαζε άόχεται από πολύ μακρύ, μέσ' απ' τα βάθη της ψυχής της, που ήταν ποτισμένη απ' το μαρτύριο του σκληρού παιδιού...

Κι' έρχονε άνόρεκτα το θολό της βλέμμα, γεμάτο λύπη κι' άπογοήτευση... Άντίκρου της μιάν κυρία χείδευε τρυφερά τμήροφό της παιδάκι. Το καίμενο είτανε μόλις έντεκα χρονών, κι' όμως τί καλό κι' ευγενικό φαινόταν! Η καλοκάγαθη ψυχούλα του που καθρεπτιόταν στα ολογάλανα ματάκια του, έδειχνε μιάν άφθαστη γλυκάδα κι' άγνότητα... Όλοι τάγαπούσαν και το περιποιούνταν, γιατί σ' όλους σκόρπιζε χαρά και καλосύνη...

Τί ευτυχισμένη ή μάνα του!.. Τόδευνη ή όψη της που χαμογελούσε ολάκερη, τα χείλη της, τα μάτια της που λάμπανε περιφρανα!.. Τραγική αντίθεση μπροστά στής άλλης το πρόσωπο, το σβυσμένο απ' τον πόνο...

Για μιάν στιγμή νόμιζε πώς θα κλάψει... Άδυστυχισμένη μάνα!..

Το βράδυ στο κρεβάτι, άθελά μου ξανάφερα στο νου μου τις δυό γυναίκες.

Κι' έβλεπα στη δική μου φαντασία, μιάν άνείπιωτη χαρά ζωγραφισμένη στο πρόσωπο της ευτυχισμένης μάννας, μιάν χαρά που την έκανε να σφίγγει το παιδί της γλυκά στην άγκαλιά της, ενώ μιάν βουβή παραπονιάρικη λύπη γέμιζε δάκρυα τα μάτια της άλλης, τα μάτια της μάννας που δέν έχει καλό παιδί...

Φιλόσοφ

ΠΑΙΔΙΚΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ό Μίμης κάθεται κάτω από ένα δέντρο. Από πάνω του, σ' ένα κλαδί, κάθεται ένα περιστέρι. Ό Μίμης πιάνει τη σκιά του περιστεριού και φωνάζει:

—Σ' έπιασα, περιστέρι μου! (Γεγονός) Βικτωρία Α. Σινδίκ

—Πώς σε λένε, μικρέ;
—Έγω τόνομα του θειού μου.
—Και το θείο σου πώς τον λένε;
—Έχει τόνομα το δικό μου.

Συρανώ

Στο μάθημα της Γεωγραφίας.

—Πόσους κατοίκους έχει ή Έλλάς;
—Οκτώ εκατομμύρια.
—Είσαι βέβαιος;
—Έτσι λένε. Έγώ δέν τους μέτρησα βέβαια!

Σάνθιππος

Η μαμιά στον Κωστάκη:
—Αύριο, Κωστάκη μου, θα σε πάω στο σχολείο.
—Κι' ο μικρός, με μεγάλη άπορία:
—Μά, μαμιά!... άφου δέν ξέρω γράμματα;

Μέδουσα

Το πρώτιστον καθήκον του καλού συνδρομητού είναι ή έγκαιρος άνανέωσις της συνδρομής του.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ «ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ»

Αθήνα, 38 δδδς Εύριπίδου την 7 'Ιουνίου 1926

ΕΧΩ λάβει άρκετές Συλλογές Πνευματικών Άσκήσεων για τη Β' Έξοχία και θα λάβω βέβαια και πολλές άλλες ως το τέλος του μηνός που τελειώνει ή προθεσμία Παρατηρώ όμως ότι οι καλές είναι λίγες, — λιγότερες ίσως άλλοτε. Οι νέοι μου φίλοι, φαίνεται, δέν έμαθαν άκόμα τους κανόνες των διαφόρων ειδών και μ' στέλνουν π. χ. Κρυπτογραφικά εις τα όποια ή κατοπινά λείπει έχουν και άλλα στοιχεία από εκείνα που έχει ή πρώτη, — άν είναι δυνατόν! — ή Τρίγωνα που αλέξεις τω δέν διαβάζονται οι ίδιες και καθέτως. Τους συσταίνω να προσέχουν περισσότερο στις Άσκήσεις που δημοσιεύω και να τις συγκρίνουν με τις Δύσεις των, όταν δημοσιεύονται κι' αυτές, γι' να βλέπουν, να εξάγουν αυτούς τους κανόνες. Όπως όδηγοι, βλέπω ότι είναι άνάγκη να συντάξω και να δημοσιεύω μιάν Όδηγία προς τους θύσαν Πνευματικούς Άσκήσεων κα θα τό κάρω σέ πρώτη ευκαιρία.

Μιά ειδήση που θα την άκούσουν με χαρά οι πολυπληθεσ θύμασται του συνεργάτη μου κ. Τέλλου Άγρα: Ό έκδόσης κ. Μιχ. Ζηκάκης του τυπώμεν ένα βιβλίο. Είναι έκλογη ποιημάτων του άληνογάλλου ποιητού Ζάν Μορεά, που ο κ. Άγρας τα έχει κάνει ελληνικά με τελεία άπόδοση και καθαρή ποιητική γλώσσα. Είναι περιποιημένα, άχι από τις «Στροφές» που τις μετέφρασε άλλοτε, άλλ' από άλλα βιβλία του Μορεά, ποιήματα που πρώτη φορά παρουν σιάζονται μεταφρασμένα ελληνικά. Τό νέο βιβλίο του κ. Τέλλου Άγρα θα πουλιέται και στο γράφει μου. Άργότερα θα σάς περισσότερες πληροφορίες και θα δημοσιεύω για δείγμα μερικά από τα πιδ κατάλληλα ποιήματα.

Από το γράμμα της Στέλλας Βιολάντη, που της άπάντησα σέ προηγούμενο, αντιγράφω εδω μερικά χαρακτηριστικά άποσπάσματα: «... Άγαπή αυτή τη γλώσσα γιατί μάρεσει, γιατί μιλάει στην ψυχή μου, γιατί μπορεί να έκφρασω μ' αυτή ή, τι νοιώθω, γιατί είναι γιομάτη όμορπη και ζωή. Η γλώσσα δηλαδή που μεταχειρίζομαι και συ. Ποτέ τά άκρα, — το στόμα γλωσσόδοπιτο ή τη διάλεκτο ντοπιολαλιά, — τη γλώσσα τη δική σου, τη γλώσσα άκείνη που ξενόπουλο που συναρπάζει, που ξεκουράζει θαρρείς κι' ευχαριστεί... Βοηθός με, σε παρακαλώ, πές μου τη γνώμη σου, κοντεύω να με μωρλάνουν μ' αυτό το ζήτημα. Πόσα διαπλάσσοι να θα τραβάνε τα ίδια! Μά είναι φρίκη, άν να πηγαίνουμε μπροστά, να γυρί-

ζουμε πίσω, ύστερ' από τόσα χρόνια!... Είμαι πολύ δυστυχισμένη! Πές μου πώς ή Δημοτική θ' άνθεύη σ' αυτό το διαγμό, — πού είναι σωστός διαγμός, δέν ξέρεις τί γίνεται σά σχολεία! — πώς δέν θα αποκύψη. Νά, εδω θα πάψω ποτέ να γράφω στη γλώσσα μας; ή καλένας άλλος; μπορούν να επιβάλλουν στους συγγραφείς να γράφουν καθαρεύουσα; ο ξενόπουλος, θα γράφει κανένα από τα ζωντανά του κεινέια έργα σ' αυτή τη γλωσσά; ή δέν το πιστεύω! Άχ, κι' αυτή ή καθαρεύουσα! Τά αίσθημα που νοιώθω σέ ξαναγύρισμά της εν' εκείνο που προξενεί το έξομα κάποιου νεκρού... Άλλά, τά είπαμε. Άνάγκη και θεοί πείθονται. Διαβάστε και τη σημερινή Έπιτολή του κ. Φαίδωνος.

Κι' ο Σείριος μου γράφει σχετικα. Και μεταξύ των άλλων μου λέει κι' αυτό το παράξενο: ότι κατά το νέο Διάταγμα, και τά ποιήματα άκόμα που θα διαβάζονται στο Γυμνάσιο, πρέπει πρώτα να μεταφράζονται στή καθαρεύουσα! Άλήθεια; ή κάνουν κι' αυτή την άναποδιά; θα λένε πρώτα: «γινώσκω σε εκ της του έργου άκωχής», κι' έπειτα: «σε τρωπίζω απ' την κόψη του σπαθίου». Μιά φορά, μόνο γι' αστείον, επέφραξα δημοτικά τραγούδια στην αρχαία: «Τού Κίτσου ή μήτηρ κάθεται επ' άκρης ποταμού». Τού Κίτσου ή μάννα καθόταν στο ποταμιού την άκρη. Κι' αυτό τώρα σά Γυμνάσια, θα γίνεται σολαρά; μη χερώ, πρώην Δοξασμένο Κρητικόπουλο, δέν σέ είχα ξεχάσει ποτέ! Χαίρω πολύ για όλ' αυτά που έγεναν στο διάστημα της πείας. Είναι τόσο ευχάριστα, που άν πειράζει άν δέν μου έγραφες, άν έμε πού μάγαποδες και πού γράφεις τώρα. Ναι, είσαι πιά ανετά μεγάλος, αλλά να ξέρεις, έχω και φίλους άκόμα μεγάλους. Τό νέο σου ψευδώνυμο κατό.

Καλά, Άτρώγητε Έλληνόπατρι, ο λόγος της άγορπίας ή των τα μαθήματα, δέν μαλώνω. Τά έμαθα πιδ τελείωσαν, έβλω να γράφω τακτικά. Θά σέ παραλέσω κι' εν' άλλο: να προσπαθής να διορθώσης λίγο το γράμμα σου. Είναι πολύ «έπικλινές» προς «άριστερά» και πολύ στενόμακρο τα γράμματα. Ό άλλος δυσλεύεται πολύ να το διαβάσει. έπει να το ισώσης κάπως, να φέρης στην κάθεται (αν άχι και μιάν ελαφριά κλίση προς τα δεξιά, που είναι το κανονικό), και να κάνης τα γράμματα σου πιδ κορμυλά. Για δοκίμους. Στην γή θα δυσκολευθής βέβαια, αλλά συνεπείως.

Βικτωρίνα Σινδίκ, νομίζω, αυτό, σέ παλαιότερο φύλλο, γράφει. Ναι, ναι, έκει πιδ ή άχι κι' ο Νταρζαντόν μιλούν για μέλλον. Τότε ο ποιητής λέει: «τόνερό του είναι ένα σπιτάκι στην έξοχή, πιδ να γράφω άνα;» «Parva domus magna iena», δηλαδή «μικρό σπίτι μεγά-

λη ήσυχία», και γαλλικά «petite maison grand repos». Είναι μιάν παροιμία αυτή που έκφράζει μ' αλήθεια: Σ' όσο μικρότερο σπίτι κατοικεί κανείς, τόσο πιδ ήσυχία έχει το κεφάλι του. Άλλά ως ένα όριο, έννοείται. Όχι σέ μιάν καλυδονάνα καθούνται πέντε άνθρωποι. Πού ήσυχία τότε! Γενικά, ή παροιμία έννοεί το μέτρο σπίτι, το νοικοκυρόσπιτο· άχι το μέγαρο με τό πολυάριθμο προσωπικό, το έμπα-έδπα, τις ύποδοχες, τα γεύματα, τη φασαρία. Έτοινα σπία ποτέ δέν γίνονται «όνειρο ποιητού».

Τό Φάντασμα που γράφει: «Τόσο άποροφώμαι από το διάδασμα του φύλλου σου, ώστε μόν φωνάζουν και δέν άκούω κι' αν δέν με σκουντήξουν σάν τόν Άρχιμήδη, δέν παίρνω χιμπάρι τί γίνεται γύρω μου. Προχέες γέλασα πολύ με το μ' άνι σε πήδ Πανταχού Παράν. Μικρός κάπου τόχε πάρεϊ τ' αυτί μου και μάρσε ή λέξη τόρα που την είδα πάλι, την πήρα και δέν την άφίνω πιά από το στόμα μου.» — Ναι, ο κ. Τέλλος Άγρας ήταν πρώτη Διαπλάσσοπουλο σάν και σένα. Έτσι μόν γράφει κι' αυτός γράμματα ή μόν έστελες τά πρώτα του γυμνάσια για τη Σελίδα. Έξάς-έξάντος λέγεται ένα άστρονομικό έργο, με τό όποιο μετρούν γωνίες και άποστάσεις και προσδιορίζουν σημεία της γής και τουδανού. Λέγεται έτσι γιατί άποτελείται από τό εκ τον ένός κύκλου, δηλ. 60 μίρες. Στην όμιλουμένη ο έξάντας.

Έκαμες πολύ καλά, Γλαυκώπις Αθηνά, πιδ έμα έγινες καλύτερα απ' την άρρώστεια σου, προσπάθησε να αναπληρώσης τα χαμένα σου μαθήματα. Έ, τώρα έχεις καιρό να μόν γράφεις όσο θέλεις. Δέν έδιδασα άκόμη το κομμάτι που μόν έστειλες για τη Σελίδα, αλλά να είσαι βέβαια ότι δέν θα γελάσω μ' αυτό, ό,τι κι' αν είναι. Δέν γελώ ποτέ με τις πρώτες προσπάθειες των μικρών μου φίλων. Άπεναντίας, τις βλέπω με χαρά και συγκίνηση μητρική. Φαντάσου δέν πόσο ή χαρά μου είναι μεγαλύτερη όταν τις βρίσκω κι' έπι-υχημένες!

Νά κι' ο Μιχαήλ Δέφνερ, πιδ αν κι' έχει τέσσερα χρόνια συνδρομητής μου, σήμερα μόν στέλνει το πρώτο γράμμα. Χαίρω πολύ κι' έλπίζω να εξακολουθήσει. Άλλά για το ζήτημα που μόν γράφει, μόν είχα γράψει κι' άλλος κι' είπα τά δένοντα σέ προηγούμενο φύλλο. Χαριτωμένο το Παιδικό του Πνεύμα, πιδ τό πήρε από μιάν συνομιλία στο τραίνο. Νά, τέτοια θέλω, εκ του φυσικού.

Με πολύ ένδιαφέρο, Ψυχή, διάβασα τώρα το σου γράμμα κι' ευχαριστήθηκα πολύ πιδ σέ άφης αυτή ή ταμπελιά, με την έλπίδα πάντα ότι δέν θα σέ ξαναπιάσει. Ναι, λιγοστοί μόν στέλνουν για τό Μνημείο του Πολέμου, αλλά είναι τόσο μικρό το ποσό που ύπολείπεται, όποτε δέν άμφισβάλω ότι θα μαζευθί γρήγορα. Ναι, τά «Annales» είναι εν' από τά καλύτερα, τά σοβαρότερα γαλλικά περιοδικά και

σέ συγκαίρω πιδ αυτό έδιάλεξες για να παίρνως. Έπειδή όμως έγώ δέν τό βλέπω τακτικά, θα μόν κάνης χάρη, έμα γράφει τίποτα για την Έλλάδα, να με πληροφορήσης.

Είδα, Άχ, Πόλη! τί όραία πιδ πέρασες τις ήμέρες των παύσεων και μάρσε πολύ ή περιγραφή των ένδρομων. Είδα επίσης τί τραδάς στο σχολείο με την κάπα του, πρέπει λείει, να είναι «περιβεδλημένος μηλωτήν». Τι να γίνη! ύπομονή! Δέν είπαμε ότι κι' αυτά χρειάζονται. Κι' αυτά πρέπει να τά μαθίνετε; Ό Κωνστ. Έμμ. Γκαζής μόν γράφει: «Πέρασαν πεντε έτη άπό μου κατατάσσονται μεταξυ της μεγάλης σου οικογενείας, της οικογενείας αυτής από την όποιαν βγαίει πιδ ό,τι καλό και όραίο έχει να δείξη ή Έλλάδα μας». Αδ-τή ή φράση με συγκίνησε ιδιαίτε- ρως. Κι' εύχομαι στόν άγαπητό μου φίλο να καταταχθί κι' ή δική του εργασία μιάν μέρα μεταξύ των «καλών και όραίων» που βγήκαν από την οίγένειά μου.

Τζοκόνα, Σάββα Μαιμελετζή, Φωτεινή, Τρελοκάτσικο, Έλληνικό, Τεωδός και Γαλανόλευκη Σημαία, για τά ξεσπαθώματα σας σάς ευχαριστώ πολύ, πολύ! Για τάλλα που μόν γράφετε, θα σάς άπαντήσω σέ έρχόμενο.

Όραίες Έπιστολάς μόν έστειλαν αυτή την έβδομάδα κι' οι έξής: Τρις, Κυρά-Κυράλιν, Πιπ-λουλού, Αναδρομάρης της Άτι-κής, Πανότας, Δευός Αστήρ, Ζοζα, Αεράκι της Πόλης, Άή-τητος Έλλην, Κέλλεραμ, Άύρα του Εύξείνου, Μέλισσα, Μι-κρός Πλεντζές, Άπόγονος του Όδυσσέως, Άνθράκος, Ραϊ-μόνδος Μπωνέ, Άσπρος Πα-λιάτσος, Νίκος Π. Βαρέλλας, Αίλιντα και Πονεμένη Ψυχή.

Έξέτελεσα τις παραγγελίες των και τούς ευχαριστώ για τά καλά των λόγια. Στά κυριότερα μερικων θά-παντήσω σέ έρχόμενο, γιατί πιδ τόπος, πιδ;...

ΔΙΑ ΤΗΝ Σ. Σ. Σ.

Απορρίπτονται: «Τι ήταν αυτό» του Δούη Ηλιοπερίχου. Άρκετά καλογραμμένο, άλλ' άνώμαλο κι' άκατάστατο στή σύνθεση. Άρχίζει τόσο καλά, και προχωρεί τόσο... άπόροπα! Προπάντων δέν μπορείς να καταλάβω τί ήθελαν σέ τέλος αυτοί οι νεαροί άρραβωνισμένοι. Η Ιστορία έπρεπε να περριόριση σέ διάδασμα της μητέρας και του παιδιού, με τά δάκρυα και με τά γέλια που τούς προξενεί διαδοχικά. Ένα ό-ραίο θέμα τελοςπάντων χαλασμένο. — «Ό πιστός φίλος» του Αι-βίου. Άταχνο, πολύ ρομαντικό, υπερβολικό. Μά καταντά κωμικός αυτός ο λυπημένος, πιδ τραγουδά σέ όρόμο κι' ύστερα βγάξει τη φωτογραφία του φίλου του, την κοιτάζει σέ φως, τη φιλεί και κλαίει! Ένθ ό σκοπός του Αιβίου ήταν να μάς συγκινήσει, με κά-ναι και γελοίο μ' αυτόν τόν υπερεισθητό. — «Ό Τριτοάρ-

πης» του Κώματος του Σαρωνικού. Αδ-τή την Ιστορία, λείει, τού την είπα ή γιαγιά του. Δέν μπορείς όμως να τη γράφω έτσι όμορφα, όπως θά τού την είπα. Έ, είναι τόσο σκολο να γράφω κανείς παραμύ-θια. Τό Κώμα του Σαρωνικού άς δοκιμάση κι' άργότερα, όταν θα μάθω καλύτερα. Άφίνω δά τό γρα-φικό του χαρακτήρα. Πολλές λέ-ξεις ήταν τόσο δυσανάγνωστες, πιδ δέν κατόρθωσα να τις διαβάσω. — «Ό Ζητιάνος» της Κρινόλευκης Νεράιδας. Πολύ καλή ιδέα. Θυ-μίζει το ευαγγελικό «παχός πτω-χόν έλασε». Άλλά δέν είναι γραμ-μένο με αληθοφάνεια. Φαίνεται σάν άπίθανο. Ένθ με κάποια τέ-χνη, θα μπορούσε να φανή άληθινό και να συγκινήσει βαθιά. Άς φυ-λάξη λοιπόν κι' ή Κρινόλευκη Νεράϊδα τό όραίο θέμα της γι' άργότερα.

Έγκρίνονται: 150. «Ό Βασι-λιάς των Αδών» της Βιδόλας Χλώρη. — 151 και 152. Γράμμα από τήν άνιφούλα μου» και «Η άπάντησή» της Βασιλίσσας στίς Παπαρούνες. — 153. Μικρές Άκουαρέλλες» της Γιού-Γιού. (Η γλώσσα της έχει τόν καθαρό δη-μοτικό τύπο, εκείνου που, κατά τόν κ. Τριανταφυλλίδη, —ίδε Διάλεξιν Χατζηδάκη, — δέν έχει ή γλώσσα τού κ. Ξενοπούλου. Τόν σέδομαι αυτόν τόν τύπο, γιατί είναι έπι-σημονικός. Δέν τόν συνιστώ όμως προς μίμηση. Η Δημοτική γλώ-σσα δέν μπορεί άκόμα να γράφεται τόσο καθαρά. Γίνεται σχολαστική σάν την υπερκαθαρεύουσα.) — 154. «Μιά Ψυχή» του Φωτεινού. (Φαίνεται έπηρεασμένο από κάτι τέ-τοια, άνάλογα διηγήματα. Έπειδή όμως είναι άρκετά καλοκαμωμέ-νο, το έγκρίνω προς ενθάρρυνση.) — 155. «Στήν άκρογιαλιά» της Έ-ληάς. — 156. «Οι Τρις Άχτίδες» του Κουρσάκου Συρκούφ. (Καλή μετάφραση πιδ όραίου διηγήμα-τος.)

Και έπεται συνέχεια.

ΚΑΙ ΤΟ ΜΝΗΜΕΙΟ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΗ

ΕΤΟΙΜΟ ΝΑ ΣΤΗΘΗ ΕΝΘΥΣ ΑΜΑ ΣΥΜΠΛΗΡΩΘΗ ΤΟ ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΟ ΔΟΣΩΝ ΤΩΝ 22—23 ΚΙΑ.

67ον Δελτίον Εισφορών

Από τό 66ον Δελτίον (Ιδε φύλ. 27ον)	Αρ. 17.469.30
«Αιτωμάτης»	6.—
«Ελ. Ν. Ρουσάκης»	3.—
«Μικρός Πλεντζές»	25.—
«Θεανώ Θ. Μακρή»	10.—
«Δαφνοστεφής Όλυμ-πιονίχης»	4.—
Εδστ. Δικαιογεργίου»	12.50
Σταυρ. Κ. Κεγιάδου»	5.—
«Μορέλλα»	20.—
«Η Τετάρτη Γυμνασια-κή Τάξις του Άρ-σακίου Αθηνών, δι' έράνων πιδ έ-νήργησε ή παλαιά μου συνδρομήτρια Πηνελόπη Κακριδή»	100.—
Μήτορας Κατάνης»	3.—
Εν όλφ μέχρι 8/6/26	17.657.80

(Χρειάζονται άκόμη δραχμαί 5,500 περίπου).

